

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՎՈՂ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝ Հայոց լեզվի դասին սովորողների ակտիվության
խթանումը հնքնություն աշխատանքի միջոցով

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Սահակյան Քնարիկ

Նալբանդյանի «Պերճ և Արմեն Նալպանտեանների միջն. դպրոց» ՊՈԱԿ

Մենթոր ուսուցիչ՝ Հասմիկ Պողոսյան

Բովանդակություն

1. Նախաբան.....	2
2. Գրականության ակնարկ.....	4
3. Գործնական համատեքստ.....	6
4. Եզրակացություն.....	11
5. Գրականության ցանկ.....	13

Նախաբան

Հետազոտության արդիականությունը:

Ժամանակակից հասարակությունը դպրոցից պահանջում է պատրաստել բանիմաց, մտածող, ինքնուրույն գիտելիքներ ձեռք բերելու և գործնականում կիրառելու ունակ, ազգային արժեքներ կրող մարդ և քաղաքացի: Դպրոցական կրթության մեջ սովորողների ճանաչողական անկախության զարգացումը տեղին է ժամանակակից կրթական հարացույցի համատեքստում, որը վերջին տասնամյակում զգալի փոփոխության է ենթարկվել խորհրդային դպրոցի համեմատ, որը բնութագրվում էր «գիտելիքով» (Ա.Մ. Նովիկով): Հիմնական կրթական խնդիրը՝ գիտելիքների ամուր համակարգ ձևավորելը, փոխարինվեց սովորողներին սովորեցնել ինքնուրույն գիտելիքներ ձեռք բերել, այս գիտելիքների հիման վրա ինքնուրույն եզրակացություններ անել և ստեղծագործական մտածողություն զարգացնել: Այս նպատակի իրագործման առաջին քայլը ուսուցման որակի բարելավումն է, քանի որ միայն համակարգված և խորը գիտելիքները կարող են վերաճել կարողությունների և հմտությունների: Իհարկե, ուսուցիչները գիտակցում են, որ ուսուցման ավանդական ձևերով անհնար է հասնել ցանկալի արդյունքի, սակայն նորի կիրառումն էլ պետք է նպատակային լինի :

Ժամանակակից կրթության հիմնախնդիրների լուծման հետ կապված իրականացվում է բովանդակության, ձևերի, մեթոդների, ուսուցման միջոցների որոնում՝ գործնականում տալով անհատի ինքնադրսևորման, ինքնազարգացման, ինքնիրացման ավելի լայն հնարավորություններ: Այս խնդրի արդիականությունն

անվիճելի է, քանի որ գիտելիքը, հմտությունները, համոզմունքները ուսուցչից աշակերտ չեն կարող փոխանցվել միայն ուսուցչի խոսքով: Փոխանցման գործընթացը պետք է ներառի տեղեկատվությանը ծանոթություն, ընկալում, անկախ մշակում, իրազեկում, այդ գիտելիքի ընդունում, պատրաստակամություն և կարողություն այն կիրառելու և անհրաժեշտության դեպքում հարստացնելու համար: Գիտության զարգացումը մեզ լավ հնարավորություն է տալիս հասկանալու, թե ինչպես է տեղի ունենում սովորելու գործընթացը: Դիտարկենք այն: Երբ արտաքին աշխարհից տեղեկատվություն ենք ստանում, այն սկզբում առնչվում է մեր կարճաժամկետ կամ աշխատանքային հիշողությանը: Որպեսզի կարողանանք արտաքին աշխարհից տեղեկություն ստանալ, մեզ պետք է ուշադրության կենտրոնացում: Ուշադրությունը կարևոր է ոչ միայն ուսուցման համար, այլև այսօր համարվում է մարդու կյանքի կարևորագույն ռեսուրսը: Բիզնես ընկերությունները հասկացել են, որ մարդու վրա ազդելու համար առաջնայինը նրա ուշադրությունը գրավելն է: Եթե կարողանաք մարդու ուշադրությունը գրավել, ապա կարող եք տիրանալ նրա ժամանակին, փողերին ու ազդել նրա վրա: Պատահական չէ, որ Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր Հերբերտ Սայմոնը շրջանառության մեջ է դրել «ուշադրության տնտեսություն» արտահայտությունը:

Ժամանակակից կրթության մեծագույն խնդիրներից մեկն այն է, որ աշակերտների ուշադրությունը գրավել է համացանցը: Նրանց զբաղեցնում են հիմնականում սոցիալական ցանցերը: Որպեսզի սովորելու գործընթացը հնարավոր լինի, կրթության համակարգը պետք է փորձի գրավել աշակերտների ուշադրությունը հատկապես գործնական աշխատանքներով:

Հետազոտական աշխատանքը նվիրված է հայոց լեզվի ժամանակակից անհատականության վրա հիմնված դասի պայմաններում սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման խնդրին՝ օգտագործելով նոր տեխնիկա, մեթոդներ:

Հետազոտության նպատակն է՝

1. Որոնել և ուսումնասիրել աշակերտների ուղղագրության և ուղղախոսության զարգացմանը նպաստող հնարներ և միջոցներ՝ առաջարկելով առավել արդյունավետները:

2. Մշակել և փորձարկել մեթոդական առաջարկություններ:

3. Սովորողների ինքնուրույն աշխատանքը կազմակերպել տեխնիկայի, նոր մեթոդների կիրառմամբ:

Ուսումնասիրության առարկան հայոց լեզվի դասաժամերին ինքնուրույն աշխատանքի արդյունավետ իրականացման պայմաններն են: Այս նպատակների իրականացման համար մեր առջև դրել ենք հետևյալ խնդիրները՝

1. Վերլուծել մանկավարժական, հոգեբանական, մեթոդական գրականության մեջ «սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի» խնդրի ուսումնասիրության աստիճանը:
2. Մշակել մեթոդական առաջարկություններ հայոց լեզվի դասերին սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման համար:
3. Ընտրել ախտորոշիչ գործիքներ նախագծի արդյունքները գնահատելու համար:

Գրականության ակնարկ

Ցավոք, մեր կրթական համակարգը վազք է կրթական ծրագրերի հետևից, ինչի պատճառով աշակերտները չեն հասցնում խորքային գիտելիքներ ձեռք բերել: Այս առումով, որպեսզի աշակերտները ունենան մնայուն գիտելիքներ, պետք է ուսուցանվող նյութը կրկնելու, ամրապնդելու, կիրառելու, կապակցելու հնարավորություններ ընձեռվեն: Ընդ որում դա պետք է արվի կանոնավոր և շարունակական ձևով: Այլ կերպ ասած՝ պետք է կարևորել ոչ միայն կրթական ծրագրերի ընդգրկումը, այլև խորությունը: Հետևաբար մեր խնդիրը ոչ միայն գիտելիք ունենալն է, այլև մտածողության հմտությունները զարգացնելը: Այսօր էլ հիմնային գիտելիքը ուսուցման հիմքն է: Ոչ մի բժիշկ չի կարող բարդ վիրահատություններ անել առանց հիմնային գիտելիքի: Ոչ մի պատմաբան չի կաշող վերլուծություններ անել առանց անուններ և թվականներ հիշելու: Ինչպես շատ դիպուկ նշում է ամերիկացի հոգեբան Դանիել Ուիլիսոնը, եթե չկա գիտելիք, ապա ինչի՞ մասին ենք մենք մտածում:

Բավական չէ տեղեկատվություն տալը, անհրաժեշտ է օգնել, զարգացնել ուսումնական աշխատանքի հմտությունները, ձեռք բերված գիտելիքներն օգտագործելու կարողությունը: Սովորողների ճանաչողական գործունեության բարձրացման ուղիներից մեկը տարբեր ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպումն

ու անցկացումն է: Նրանք բացառիկ տեղ են գրավում ժամանակակից դասերին, քանի որ մեծ մասամբ սովորողը գիտելիքներ է ձեռք բերում ինքնուրույն գործունեության ընթացքում: Դասարանում սովորողը պետք է աշխատի ուսուցչի ղեկավարությամբ: Պասիվ լսելը, դասագրքից անգիր արվածը դեռ հեռու է գիտելիքից:

Այն, ինչ ձեռք է բերվում սեփական ակտիվ աշխատանքով, ամուր և լավ յուրացվում է: Ինքնուրույն աշխատանքը ուժ է տալիս, այնուհետև սովորեցնում է աշակերտին փնտրել հարցի պատասխանը, կարդալ լրացուցիչ գրականություն, առանձնացնել հիմնականը, էականը, տալ երևույթների բացատրությունը և մեկնաբանությունը, մտածել և փնտրել, առաջ քաշել վարկածներ, այսինքն՝ ի վերջո ձեռք բերել գիտելիքներ: Ինքնուրույն աշխատանքը ցանկացած դասի ամենակարևոր և անբաժան մասն է, քանի որ այն թույլ է տալիս բացառել պարապ ժամանցը, ստիպում է ավելի ամուր և խորը յուրացնել ուսումնասիրվող նյութը: Ինքնուրույն աշխատանքը պետք է բազմազան լինի, դրանց տևողությունը օպտիմալ է դասի համար: Եվ այս մասին շատ լավ մեջբերում է արել Կ.Դ. Ուշինսկին՝ «Երեխան անընդհատ ակտիվություն է պահանջում և հոգնում է ոչ թե ակտիվությունից, այլ դրա միապաղաղությունից ու միակողմանիությունից»¹:

Ինքնուրույն աշխատանք հասկացվում է որպես սովորողների ցանկացած կազմակերպված գործունեություն, որի նպատակն է իրականացնել դիդակտիկ նպատակը հատուկ դրա համար հատկացված ժամանակում: Այս ոլորտի մասնագետներն ընդգծել են, որ սովորողների համար կարևոր է մեթոդ և ուղղորդող թել տալ կազմակերպման, գիտելիքների ձեռքբերման համար, ինչը նշանակում է նրանց զինել մտավոր աշխատանքի գիտական կազմակերպման հմտություններով և կարողություններով, այսինքն՝ նպատակ դնելու, դրան հասնելու միջոցներ ընտրելու, աշխատանքը ժամանակին պլանավորելու կարողություն:

Համապարփակ և ներդաշնակ անհատականության ձևավորման համար անհրաժեշտ է համակարգված կերպով այն ներառել ինքնուրույն գործունեության մեջ, որը հատուկ տեսակի կրթական առաջադրանքների գործընթացում՝ ինքնուրույն աշխատանք, ձեռք է բերում պրոբլեմային-որոնողական գործունեության բնույթ:

¹

Ժամանակակից դպրոցի համար հասարակության հիմնարար պահանջը անհատականության ձևավորումն է, ով կկարողանա ինքնուրույն ստեղծագործաբար լուծել գիտական, արդյունաբերական, սոցիալական խնդիրները, քննադատաբար մտածել, զարգացնել և պաշտպանել իր տեսակետը, իր համոզմունքները, համակարգված և շարունակաբար համալրել և թարմացնել իր գիտելիքները ինքնակրթության միջոցով, կատարելագործել հմտությունները, ստեղծագործաբար կիրառել դրանք գործնականում :

Այս նպատակներին հասնելու համար մենք կարող ենք առանձնացնել սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման հետևյալ պահանջները՝

1. Դասի ցանկացած ինքնուրույն աշխատանք պետք է ունենա կոնկրետ նպատակ, և սովորողը պետք է իմանա դրան հասնելու ուղիները:
2. Ինքնուրույն աշխատանքը պետք է համապատասխանի սովորողի սովորելու կարողություններին:

Բարդության մի մակարդակից մյուսին անցումը պետք է աստիճանաբար լինի: Ուսուցիչը ապահովում է տարբեր տեսակի ինքնուրույն աշխատանքի համադրություն և ինքնին աշխատանքային գործընթացի կառավարում: Ինքնուրույն աշխատանքը պետք է ունենա նվազագույն կարծրատիպեր, քանի որ դրա հիմնական խնդիրը սովորողի ճանաչողական կարողությունների, նախաձեռնողականության և ստեղծագործական կարողությունների զարգացումն է:

Գործնական համատեքստ

Ինքնուրույն աշխատանքի ժամանակակից մեթոդները հայոց լեզվի դասերին

Նոր աշխարհում հայտնվում են նոր գաղափարներ, նոր տեխնոլոգիաներ: Նորարարական տեխնոլոգիաները անդրադարձել են նաև կրթությանը: Այսօր տարբեր մեթոդներ են ներդրվում և հաջողությամբ կիրառվում հայոց լեզվի դասերին: Գործնականում այս ամենի կիրառումը իրականացվում է հետևյալ փուլերով՝

Սկզբնական փուլը դասի թեմայի վերաբերյալ սովորողների գիտելիքների և հմտությունների ինքնուրույն թարմացումն է և ունի ախտորոշիչ բնույթ: Նախապես պատրաստված դասի բացիկների վրա սովորողներն արձանագրում են այն, ինչ արդեն գիտեն ուսումնասիրվող թեմայի մասին: Սա անհրաժեշտ է սովորողներին նոր գիտելիքներ ձեռք բերելու համար: Բայց ոչ բոլոր սովորողները կարող են ինքնուրույն հիշել իրենց ուսումնասիրած նյութը, ուստի նրանց առաջարկվում է տարբերակված օգնություն:

1-ին փուլը ձևավորում է սովորողների կարողությունը դասի ընթացքում իրենց համար որոշակի նպատակ դնելու համար: Ելնելով ուսումնասիրվող թեմայի վերաբերյալ նախկինում ձեռք բերված գիտելիքներից և օգտագործելով ծրագրի պահանջները (հիմնական գիտելիքներ, հմտություններ և կարողություններ)՝ յուրաքանչյուր սովորող կարողանում է հասկանալ, թե ինչ նվազագույն նպատակ կարող է դնել իր համար այս թեման ուսումնասիրելիս:

2-րդ փուլը նոր գիտելիքների առաջնային յուրացման փուլն է: Նյութի ներկայացումը և ուսումնասիրությունը կարող է իրականացվել տարբեր ձևերով: Ճանապարհներից մեկը ուսուցչի կողմից նյութի համառոտ ներկայացումն է՝ կենտրոնացած դրանում ամենադժվարի կամ գլխավորի վրա, որին հաջորդում է հենց իրենք՝ սովորողների կողմից խորացումը՝ լրացուցիչ ուսումնական միջոցների օգնությամբ:

Երկրորդ մեթոդը կապված է սովորողների կողմից նյութի կոլեկտիվ ուսումնասիրության հետ՝ օգտագործելով տարբեր ուսումնական միջոցներ: Ուսուցիչը ուղղակիորեն չի մասնակցում նյութի ներկայացմանը: Նյութը բաժանվում է խմբի սովորողների միջև, ուսումնասիրվում նրանց կողմից, այնուհետև ներկայացվում և մշակվում ստատիկ, դինամիկ կամ փոփոխական գույգերով:

Երրորդ ճանապարհը սովորողների կողմից նյութի ինքնուրույն ուսումնասիրությունն է: Հասկանալի է, որ տեղեկատվության հետ ինքնուրույն աշխատելու կարողությունը ամենակարևոր առանցքային իրավասություններից է: Նյութը ներկայացնելու և ուսումնասիրելու վերը նշված եղանակները դասավորված են ըստ սովորողների ինքնուրույն գործունեության բարձրացման աստիճանի: Բայց

դա չի նշանակում, որ արդյունքում մենք պետք է անցնենք միայն սովորողների կողմից նյութի ինքնուրույն ուսումնասիրմանը: Մեթոդի ընտրությունը որոշվում է նյութի բարդության աստիճանով: Այս աշխատանքն ավարտվում է ըստ մոդելի և գնահատման ինքնաքննությամբ (կամ փոխադարձ քննությամբ):

3-րդ նոր կրթական տեղեկատվության բլոկի իրազեկում և ըմբռնում, գործողության մեթոդների իրազեկում: Նախ, ուսուցչի հետ միասին կատարվում է բնորոշ առաջադրանք, այնուհետև՝ տիպիկ առաջադրանքի ինքնուրույն կատարում (անհրաժեշտության դեպքում՝ օգտագործելով դիագրամներ, աղյուսակներ), աշակերտների խնդրանքով նրանց տրամադրվում է փոխադարձ օգնություն, ուսուցչի կողմից անհատական օգնություն:

4-րդ նոր նյութի համախմբում: Դասարանում և տանը աշակերտները կատարում են պարտադիր վարժություններ թեմայի շուրջ, բազմամակարդակ առաջադրանքներ, բարձրացված բարդության առաջադրանքներ, փորձում են պատասխանել հարցերին: Թույլատրվում է օգտագործել աղյուսակներ, ուսուցչի անհատական օգնություն, օժանդակ օգնություն:

Հմտությունների և կարողությունների գիտելիքների շտկումը վերջին փուլն է: Աշակերտները վերլուծում են թեմայի վերաբերյալ թույլ տված սխալները, անհրաժեշտության դեպքում խնդրում են անհատական օգնություն ուսուցչից, անհատական խորհուրդ ուսուցչից, օգնություն օգնականից դասին և դասից դուրս:

ԴԱՍԻ ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՊԼԱՆ

Ուղղագրությունը լեզվի համար հանրության կողմից ընդունված, պաշտոնական ճանաչում գտած գրության կանոնների համակարգն է: Ուղղախոսությունը ճիշտ խոսելու, ճիշտ կարդալու կանոնների ամբողջությունն է: Այս երկու հիմնական կանոնները նկատի ունենալով՝ տարրական և միջին դասարաններում դավանողոցանկացած ուսուցիչ պարտավոր է ուսուցանել և հետևողական աշխատանք տանել

աշակերտների ուղղագրական և ուղղախոսական գիտելիքների և կարողությունների ձևավորման մեթոդիկային: Մեր կողմից ուսումնասիրվել և առաջարկվել են ուսուցման որոշակի մեթոդիկա՝ չմոռանալով, որ ուղղագրության և ուղղախոսության ուսուցումը չի կարելի տարանջատել միմյանցից:

Առարկա՝ Հայոց լեզու

Դասարան՝ 10-րդ

Թեմա՝ Բ-Պ-Փ, Գ-Կ-Ք բաղաձայնների արտասանությունը և ուղղագրությունը

Դասի նպատակը

- ✓ Ամրապնդել և խորացնել հայերենի ուղղագրության և ուղղախոսության իմացությունը
- ✓ տարբերել բ-պ-փ բաղաձայնների արտասանությունը և գրությունը

Վերջնարդյունք

- ✓ Կարողանա գրավոր և բանավոր խոսքում ճիշտ կիրառել ուղղագրական և ուղղախոսական կանոնները
- ✓ Կձևավորի անսխալ գրելու կարողություն

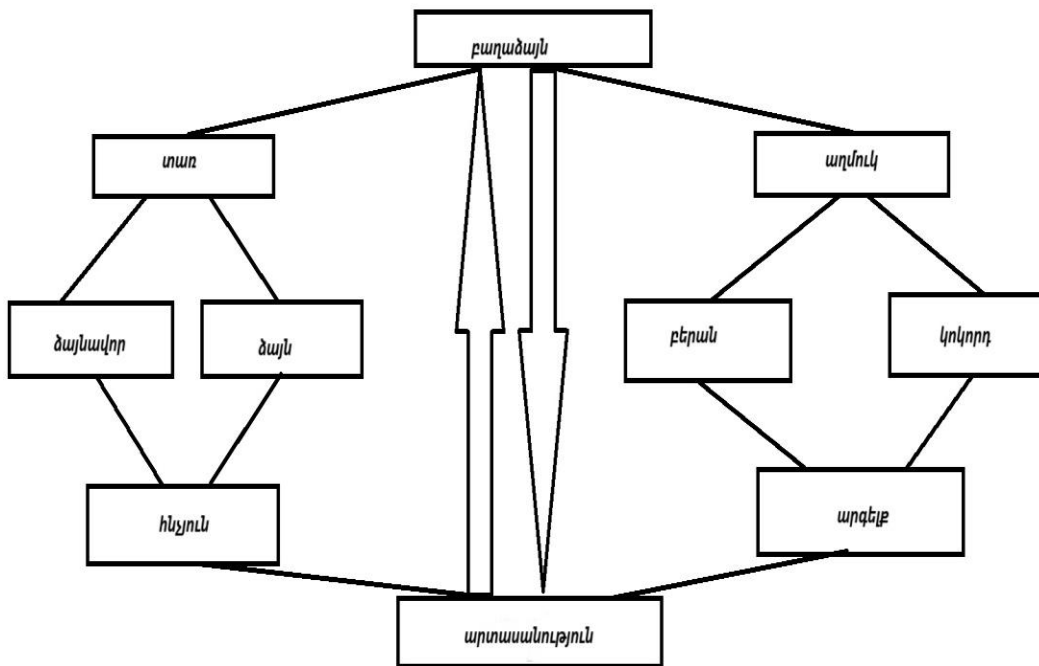
Ուսուցման մեթոդները - <<Բազմանիստ>>, <<Կարճ դասախոսություն >>, <<Խթանող հարցեր>>,<<Ձնագնդի>>,<<Եռասյուն աղյուսակ>>

Դասին անհրաժեշտ դիդակտիկ պարագաներ – Դասագիրք, առաջադրանքների քարտեր,նշագրիչներ, թուղթ

Դասի կառուցվածքը- Գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ամրապնդման և զարգացման դաս:

Խթանում

Դասի խթանման փուլում կիրառում ենք <<Բազմանիստ>>: Խմբային քննարկումների նման ձևով կազմակերպումը ապահովում է ակտիվություն, աշխուժություն , թարմություն և հետաքրքրություն: <<Բաղաձայն>> բառով <<Բազմանիստ>> ենք անում:

Ավարտից հետո հիմնաբառով և վերջնաբառով կազմել ենք բաղաձայնների սահմանումը՝ բազմանիստի բառերը օգտագործելով:

Իմաստի ընկալում

<<Կարճ դասախոսություն>> մեթոդով սովորողներին տեղեկություն եմ տալիս **բ-պ-փ, գ-կ-ք** եռաշարք բաղաձայնների մասին: Քանի որ դասախոսությունը իր բնույթով ենթադրում է պասիվ ուսուցում, այդ ընթացքում կիրառում եմ նաև <<Ձնագնդի>> մեթոդը: Մեթոդի կիրառման նպատակն այն է, որ մասնակիցները կարծիքների փոխանակում, ընտրություն ,հավաքում և խմբի գաղափարների փոխանակում են կատարում:

Քանի որ հայոց լեզվի դասաժամերին շատ եմ կարևորում ինքնուրույն աշխատանքը, ուստի հանձնարարում եմ նոր դասի այս հատվածը անհատապես կարդալ, գրել իրենց գաղափարների ցանկը, այնուհետև զույգեր կազմել և իրար ներկայացնել իրենց անհատական կարծիքները: Որից հետո խմբերը ներկայացնում են իրենց կարծիքները, պարզում նմանություններն ու տարբերությունները: Ընթացքում ավելանում են նոր կարծիքներ: Այս փուլի համար կատարում ենք անդրադարձ՝ պատասխանելով հետևյալ հարցերին.

1. Ի՞նչ զգացումներ ունեիք մենակ աշխատելիս:
2. Ո՞րն է երկուսով աշխատելու առավելությունը մենակ աշխատելու համեմատ:
3. Ո՞ր փուլում էին բոլորը հավասար և ակտիվ մասնակցում:

Հնարը յուրաքանչյուր մասնակցի՝ խմբում ներգրավելու եղանակն է: Այնուհետև սովորողները ներկայացնում են նոր դասը՝ լրացնելով եռաթև աղյուսակը:

Գրատախտակին գծել եռաթև աղյուսակ, լրացնել.
Արտասանվող **փ**- ն գրվում է **բ** տառով

Բ-ից հետո	Չայնավորից հետո	Մ-ից հետո
Երբ, ուրբաթ, դարբին, սուրբ, նուրբ, որբ , հարբել, լիբբ	Իբբ, շաբաթ Հակոբ, խաբել, արխագ, Գաբրիել	Համբերել, համբույր

Առանձնացնում ենք նաև **աղբ, ողբ, աղբյուր, եղբայր** բառերը: Նույն աղյուսակը լրացնում ենք **Գ-Կ-Ք** բաղաձայնները ներկայացնելիս: Արտասանվող **ք** հնչյունը գրվում է **գ** տառով

Բ-ից հետո	Չայնավորից հետո	Ն-ից հետո
Երգ, մարգարե, կարգ, թարգման, պարգև, Սարգիս	Կարագ, ճիգ, նորոգ, հոգի, սուգ, ձիգ, ձագ, ճրագ, Օգսեն, Գրիգոր,	անգամ
		Ղ-ից հետո շաղգամ

Կազմում ենք նաև **գ-կ-ք** տառերով տարբերվող բառերի շարքերը:

Վարկ- վարք- վարգ

բարկ- բարք

մեղկ- մեղք

Գիրկ- գիրք- գիրգ

բարակ- բարաք

գինարբուկ- գինարբուք

Բառատետրերում առանձնացվում են անձանոթ բառերը, գրվում
բացատրությունները: Նոր բառերով կազմվում են բառակապակցություններ և
նախադասություններ:

Կշռադասում

Ապա նյութի յուրացումն ամրապնդելու նպատակով կազմում ենք զույգեր,
յուրաքանչյուր զույգի հանձնարարվում է առաջադրանք թեմայի վերաբերյալ:
Հատկացված ժամանակը լրանալուց հետո աշակերտները կարդում են, շտկումներ
ենք անում, միավորային գնահատում ենք կատարում՝ հիմնավորելով յուրաքանչյուր
գնահատում:

Տնային աշխատանք

Գրել <<Նամակ զինվորին>> վերնագրով շարադրանք՝ օգտագործելով գ-կ-ք
բաղաձայնների ուղղագրությանն առնչվող առնվազն 10 բառ:

Եզրակացություն

Սույն աշխատանքում նախ փորձել եմ անդրադառնալ 21-րդ դարի դպրոցաշինության
խնդիրներին, դրանցից բխող ուսուցման նոր մոտեցումներին և մեթոդներին,
ինքնուրույն աշխատանքի արդյունավետ ազդեցությանը: Դպրոցը հասարակական
կյանքի այն բնագավառն է, որն ամենից շատ է ենթակա փոփոխությունների ու
սեղաշարժերի:

Մեր ընտրած թեման լեզվի ամենագործածական բաժիններից է, քանի որ առանց
ուղղագրական կառույցների հնարավոր չէ արդյունքի հասնել: Թեմայի

ուսումնասիրությունը հնարավորություն է տալիս ճանաչելու լեզվական այլընտրանքային ձևեր, որոնք ունեն ուղղագրական արժեք: Բառերի ուղղագրության ուսուցումը պատմական զարգացման հետևանք է, որի ընթացքը նույնպես լեզվական ուսումնասիրության նյութ է: Հենց այս նպատակով էլ մենք կարևորում ենք հնչյունաբանություն բաժնի, մասնավորապես ուղղագրության ուսուցումը: Ինչպես այս բաժնի, այնպես էլ ողջ քերականության ուսուցման գործին նպաստում են ինքնուրույն աշխատանքները: Կարծում եմ՝ ուղղագրության դասավանդման մեթոդիկական դեռևս չուսումնասիրված և չբացահայտված խորքեր ունի, որոնք կարիք ունեն մանրակրկիտ քննության: Իմ կարծիքով հմուտ ուսուցչի խնդիրներից մեկն այն է, որ թափանցի այդ խորքերը և նորագույն մեթոդների ու մեթոդական հնարների կիրառման շնորհիվ նպաստի սովորողների ունակությունների զարգացմանը, մղի նրանց ստեղծագործական գործունեության, ձևավորի արժեքային համակարգը, որի արդյունքում կդաստիարակվի բարձր գիտելիքներով և համամարդկային արժեքներ կրող մարդ և քաղաքացի:

Հետազոտության արդյունքները ցույց տվեցին, որ համակարգված ուսուցումը նպաստում է սովորել սովորելու կարողունակության զարգացմանը, երբ աշակերտները ինքնուրույն և մյուսների հետ համատեղ արդյունավետ սովորում և աշխատում են կյանքի տարբեր իրավիճակներում: Նրանք ճանաչում են իմացածի և չիմացածի սահմանները: Աշակերտները ինքնակազմակերպվում են և ձևավորում են ժամանակի արդյունավետ կառավարման հմտություն: Նրանք կարողանում են գնահատել սեփական և մյուսների ֆիզիկական ու հոգեբանական հնարավորությունները, սովորում են աշխատել ծանրաբեռնվածության պայմաններում: Սովորելու ընթացքում աշակերտները ձևավորում են իրողությունները քննադատաբար և բազմակողմանի ուսումնասիրելու, վերլուծելու, ինչպես նաև ստեղծագործական ու նորարար մոտեցումներ կիրառելու ունակություններ:

Սովորողների անկախության զարգացումը անձի սոցիալականացման և նրա ինտելեկտուալ, հաղորդակցական, հուզական և կամային ոլորտների զարգացման կարևորագույն միջոցն է: Անկախության զարգացմանը կարելի է հասնել՝ խրախուսելով սովորողին ինքնուրույն որոնումների, այս կամ այն գործողության

գիտակցված ընտրության, իր աշխատանքի արդյունքների ինքնագնահատման: Անկախության զարգացումը դպրոցականների կրթական գործունեության կարևորագույն տարրն է, մինչդեռ, կարծում եմ, այն շարունակում է մնալ ամենաթույլ կետը շատ սովորողների կրթական աշխատանքի հմտությունների համակարգում: Ուստի իմ մանկավարժական գործունեության նպատակն է դպրոցականների մոտ զարգացնել ինքնակրթության անհրաժեշտությունը, քննադատական վերաբերմունքը իրենց կրթական գործունեության արդյունքներին:

Ինքնուրույն աշխատանքը հայոց լեզվի և գրականության դասերին ամենահաճախ օգտագործվող աշխատանքի ձևն է: Այն հաղորդակցման հմտությունների ձևավորման միջոց է, քանի որ ուղղված է հիմնականում աշակերտների խոսքի, արտահայտիչ ընթերցանության, հմտությունների և խոսքի մշակույթի զարգացմանը, երեխաների բառապաշարի հարստացմանը:

Ինքնուրույն աշխատանքը, ներառյալ ինքնատիրապետման և փոխադարձ վերահսկողության տարբեր ձևերի օգտագործումը, ակտիվացնում է դպրոցականների գործունեությունը: Դասավանդման որակի բարելավումը սերտորեն կապված է դասարանում ինքնուրույն աշխատանքի մեթոդների կատարելագործման հետ:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Թորոսյան Կ., Կ. Չիբուխյան, Մ. Մանուկյան, Մեթոդական աշխատանքը դպրոցում, ձեռնարկ, «Զանգակ» հրատարակչություն, 2014թ
2. Ղարիբյան Արարատ Սահակի, Հայոց լեզվի ուղղագրության հիմունքները և ուսուցման մեթոդները, Երևան: Պետհրատ-1935.-էջ55
3. Ժամանակակից հայոց լեզու, Երևան, 1982, էջ 28
4. Է.Բ.Աղայան, Լեզվաբանության ներածություն, Երևան, Մակմիլան Արմենիա, 2009, էջ109
5. Զ. Պետրոսյան, Հայրենագիտական բառարան, Երևան, <<Հայաստան>>,

Fig 595-598: